

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/148/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821201112
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5821201112.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Jany Kotrčovej, v právnej veci žalobcov: 1/ A. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y., G. XXX/XX, 2/ O. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y., G. XXX/XX, 3/ I. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y., G. XXX/XX, 4/ Ing. B. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y., G. XXX/XX, žalobcovia v rade 1/ až 4/ právne zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Brož, s. r. o., so sídlom A. Bernoláka 1417/6, Ružomberok, IČO: 52 959 601, proti žalovanému: KOOPERATÍVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokátom so sídlom v I., K. XX, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcov v rade 1/ až 4/ a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Námestovo z 15. marca 2022 č. k. 5C/37/2021-124, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. až VI. **p o t v r d z u j e .**

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VII. **m e n í t a k ,** že žalobcom v rade 1/ až 4/ priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Žalobcom v rade 1/ až 4/ **p r i z n á v a** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcom v rade 1/ a 2/ náhradu škody vo výške 79,67 Eur s príslušným úrokom z omeškania (výrok I). Titulom náhrady nemajetkovej ujmy zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobkyni v rade 1/ sumu 12 500 Eur, žalobcovi v rade 2/ sumu 12 500 Eur, žalobkyni v rade 3/ sumu 4 000 Eur a žalobcovi v rade 4/ sumu 5 000 Eur (výroky II až V). Vo zvyšnej časti, pokiaľ žalobcovia v rade 1/ a 2/ sa domáhali zaplataenia náhrady majetkovej ujmy vo výške 36 000 Eur a žalobcovia v rade 3/ a 4/ vo výške 18 000 Eur, žalobu zamietol (výrok VI). Podľa § 255 ods. 1 CSP (správne malo byť uvedené ustanovenie § 255 ods. 2 CSP - poznámka odvolacieho súdu) podľa pomeru úspechu strán v spore priznal úspešnejším žalobcom v rade 1/ až 4/ proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 37 % (výrok VII).

2. Vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 25.8.2019 v katastri obce Zábiedovo došlo k dopravnej nehode, ktorú spôsobil vodič motorového vozidla EČV: TS 489 AY, pri ktorej došlo k usmrteniu dcéry žalobcov v rade 1/, 2/ a sestry žalobcov v rade 3/ a 4/ A. D., nar. X.X.XXXX, keď zároveň došlo aj k usmrteniu vodiča motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená. Vo vzťahu k technickej príčine dopravnej nehody na základe záverov uvedených v znaleckom posudku č. 72/2019 znalca Ing. Jána Rabča, bola konštatovaná nesprávna technika jazdy, a to rýchlosť vodiča vozidla Passat, ktorý po ceste III/2305 v smere od obce Trstená na obec Zábiedovo, pravotočivou zákrutou

išiel rýchlosťou 106 - 111 km/h, teda rýchlosťou o 31 až 33 km/h vyššou, ako bola rýchlosť primeraná prejazdu zákrutou v podmienkach dopravnej nehody, v dôsledku čoho sa vodič v zákrute dostal do bočného šmyku a vozidlom prešiel do ľavej časti vozovky tak, že vodička vozidla značky Renault nemala možnosť dopravnej nehode zabrániť. Skutočnosť poškodenia zdravia A. D. v dôsledku dopravnej nehody vyplýva z lekárskeho posudku č. 7/2020, pričom zo záverov obidvoch znaleckých posudkov bolo možné vyvodiť, že ani pripútanie poškodenej by nezabránilo vzniku dopravnej nehody, pretože už v druhej fáze nehodového deja došlo k odmršteniu tela do deformujúcich sa ľavostranných častí vozidla a vzniku zranení, následkom ktorých poškodená podľahla. Na poškodení svojho zdravia nepripútaním sa bezpečnostným pásom sa poškodená mohla podieľať max. v rozsahu 10 % a nie 15 %, ako v prípade likvidácie poisťnej udalosti k tomu dospel žalovaný a takúto spoluvinu poškodenej zohľadnil pri rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka, keď žalovaný v súvislosti s preukazovaním spoluzavinenia poškodenej na spôsobení škody iný dôkaz (napr. znaleckým posudkom) v konaní nenavrhol, v dôsledku čoho súd potom vychádzal z nesporných skutkových tvrdení a obsahu predkladaných listín. Žalovaný predmetnú škodovú udalosť, majúcu charakter poisťnej udalosti, mal evidovanú pod č. 65735744555/4, pričom dňa 21.4.2020 ukončil šetrenie poisťnej udalosti a titulom náhrady škody vyplatil na účet žalobcu 2/ sumu 446,31 Eur, keď poisťné plnenie krátil o 15 % z dôvodu, že poškodená v čase vzniku dopravnej nehody nebola pripútaná bezpečnostným pásom, pričom konkrétne náklady spojené s pohrebom, vyčíslené podľa dodacieho listu č. 70/2019 vo výške 618,80 Eur krátil o 15 % o sumu 92,82 Eur. Zároveň žalovaný neposkytol žalobcom v rade 1/, 2/ poisťné plnenie - žalobcami v rade 1/ a 2/ uplatnený nárok na zaplatenie sumy 79,67 Eur, t. j. poskytnutú dávku štátnej pomoci z ÚPSVaR - poskytnutý príspevok na pohreb. Stotožnil sa s argumentáciou žalobcov v rade 1/, 2/, že uvedený príspevok na pohreb je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispel na úhradu výdavkov spojených so zabezpečením pohrebu zomrelej a jeho poskytovanie je upravené zákonom č. 238/1998 Z. z., preto niet dôvodu k tomu, aby uvedený príspevok bol žalovaným krátený, keďže príspevok nepatrí poisťovni, ale pozostalým. Uvedený štátny príspevok nemá žiaden súvis s uplatneným nárokom na náhradu škody, uplatneným pozostalými podľa ust. Občianskeho zákonníka. Preto žalobe na uloženie povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcom v rade 1/, 2/ sumu 79,67 Eur s príslušným úrokom z omeškania v zmysle § 572 ods. 2 OZ v spojení s § 797 ods. 3 OZ, vyhovel.

3. Pri rozhodovaní o nároku žalobcov na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z podmienok zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o PZP“) v spojení s podmienkami uvedenými v § 427 ods. 1, § 441, § 15, § 13 ods. 1 až 3, § 11 Občianskeho zákonníka. Nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., keď už aj judikatúrou Ústavného súdu SR (napr. uznesenie IIIUS666/2016) bolo ustálené, že v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je daná tzv. pasívna legitímácia povinných zmluvných poisťovní, ktoré závery sa vzťahujú aj na okolnosti prejednávanej veci. Smrťou blízkej osoby - v prípade žalobcov v rade 1/, 2/ ich dcéry a u žalobcov v rade 3/, 4/ ich sestry, došlo k zásahu do osobnostných práv vymedzených v § 11 Občianskeho zákonníka. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že poškodená bola najmladším a vytúženým dieťaťom v rodine, bola aktívna a živá s dobrou náladou, pozitívnym náhľadom k životu, s dobrými školskými výsledkami, či umiestneniami v súťažiach alebo v reprezentovaní školy, osobou, ktorá sa zapájala do aktivít v obci a farnosti, v ktorých vynikala. Bola osobou, ktorá obohatila citový život žalobcov v rade 1/ a 2/ ako rodičov, keďže sa narodila potom, čo žalobcovia 3/ a 4/ si začali vytvárať vlastné predstavy o živote. Bola osobou fyzicky a telesne zdatnou, venujúcou sa športu, ekologickým a kreatívnym aktivitám, o čom nepochybne svedčia rôzne čestné uznania, vyznamenania, diplomy a hlavne umiestnenia v súťažiach, obzvlášť vynikala v súťažiach zo slovenského jazyka. Vnášala do rodiny radosť, nadšenie a zmysel nadchnúť ľudí pre dobrú vec. Žalobkyni v rade 1/ bola oporou v čase choroby, v dôsledku ktorej podstúpila operáciu chrbtice, keďže žalobca v rade 2/ pracoval na týždenné turnusy, žalobca 3/ študoval na vysokej škole a žalobkyňa v rade 4/ bola pracovne činná v zahraničí. Smrťou dcéry a sestry došlo k prelomu v ich životoch, keď žalobkyňa v rade 1/ trpí psychickou chorobou, na ktorú sa doposiaľ lieči, žalobca v rade 3/ sa po smrti viac uzavrel do seba, menej komunikoval, rodina menej trávila spoločný čas, nastalo ticho, otupná a ťaživá atmosféra. Žalobcovia v rade 1/ až 4/ preukázali existenciu intenzívnych citových väzieb a blízkeho vzťahu s poškodenou. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z aktuálnej súdnej praxe i právnej teórie, za základ svojich úvah vzal verdikt ESLP v prípade Kontrovej proti SR, v ktorom priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu v sume 25 000 Eur, pričom neoprávneným zásahom do osobnostných práv sťažovateľky bolo usmrtenie dvoch maloletých detí, ale aj všeobecné

kritéria, ktoré boli konštatované v rozhodnutí KS v Žiline sp. zn. 7Co/61/2018, ktoré bolo možné aplikovať aj na okolnosti prejednávanej veci. Je zrejmé, že smrť dcéry vo veku 15 rokov, ktorá vnášala radosť do života, bola veľmi zrelá, aktívna, zasiahla výrazným spôsobom do osobnostných práv žalobcov v rade 1/2 / ako rodičov, na druhej strane vzal do úvahy, že žalobcovia majú ďalšie dve deti, keď žalobca v rade 4/ si založil vlastnú rodinu, má syna, teda žalobcom v rade 1/ a 2/ môžu naplňať citový život starého rodiča vnúčatá, na základe čoho žalobcom nedošlo k úplnému znemožneniu naplňať rodinné vzťahy, na základe čoho stanovil náhradu nemajetkovej ujmy, zohľadňujúc 10 % krátenie z titulu spoluzavinenia poškodenej vo výške 12 500 Eur pre každého zo žalobcov v rade 1/ a 2/. Vo vzťahu k žalobcom v rade 3/ a 4/ dospel k záveru, že smrťou poškodenej A. D. došlo aj u nich k zásahu do osobnostných práv, keďže do budúca budú ochudobnení o súrodenecký vzťah. Pri rozhodovaní o výške prihliadol u žalobkyne v rade 3/, že táto sa už osamostatnila, v čase smrti nežila s poškodenou, bola činná v zahraničí, preto ustanovil výšku náhrady nemajetkovej ujmy (zohľadňujúc 10 % zníženie titulom spoluzavinenia poškodenej) na sumu 4 000 Eur. Vo vzťahu k žalobcovi v rade 4/ náhradu nemajetkovej ujmy ustálil na sumu 5 000 Eur (po zohľadnení 10 % spoluzavinenia poškodenej), prihliadajúc na skutočnosť, že tento prichádzal každý deň domov, intenzívne prežíval súrodenecký vzťah s poškodenou, keď oveľa viac s ňou prežíval jej entuziazmus, nadšenie pre život a fyzickú aktivitu, okrem iného ich spájali rovnaké záľuby a pôsobenie napr. v dobrovoľnom hasičskom zbore. Vzhľadom na skutkové zistenia a posúdenie okolností pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy dospel k záveru, že vo zvyšnej časti nárok žalobcov na zaplatenie vyššej (žalobou uplatňovanej) nemajetkovej ujmy je žaloba nedôvodná.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch VI a VII podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v rade 1/ až 4/, ktorým žiadali rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietali, že súd pri svojom rozhodovaní nedostatočne zohľadnil intenzitu vzťahov medzi žalobcami a zomrelou A. D. a následne nedostatočne posúdil rozsah zásahu do ich osobnostných práv. Domnievajú sa, že primerané zadosťučinenie by malo smerovať k zmierneniu následkov ich emocionálnych oblastí, jednak v následkoch vzniknutých bezprostredne po nehode a následne v určitom časovom odstupe po nehode, keď v konaní bola dostatočne preukázaná vysoká intenzita vzťahu tak medzi zomrelou A. D. a jej rodičmi, ako aj so svojimi súrodencami. Smrťou najmladšej dcéry a sestry došlo k závažnému a neodstrániteľnému zásahu do práva na súkromie, najmä do práva na rodinný život. Nestotožnili sa s výrokom, ani rozhodnutím súdu vo výroku o trovách konania, keď podľa ich názoru mal súd rozhodnúť o trovách podľa § 257 CSP a priznať im nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, poukazujúc na závery vyjadrené v uznesení NS SR sp. zn. 1M Cdo 13/2010, ako aj poukazujúc na právny záver znalkyne JUDr. Jany Baricovej, uvedený na str. 926-927 tzv. Veľkého komentára k CSP, vydavateľstvo C.H. BECK, rok vydania 2016.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I, II, III, IV, V a VII podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Nárok žalobcov priznaný súdom prvej inštancie vo výroku I považoval naďalej za nedôvodný. Postup v krátení náhrady škody o štátnu sociálnu dávku poskytnutú na základe zákona č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb považuje za správny, keďže účel tejto dávky je rovnaký ako náhrada škody spôsobená žalobcom zo strany vodiča. Nestotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie o priznaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných obete dopravnej nehody, keď súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal s predpokladmi na priznanie náhrady, najmä pokiaľ sa jedná o intenzitu vzťahu žalobcov so zomrelou a taktiež nezohľadnil dopad udalostí do sféry pôvodcu - vodiča motorového vozidla, ktorým k zásahu došlo, a ktorý pri nehode zahynul. Aj v prípade úmrtia vodiča je potrebné prihliadať na jeho sociálne prostredie a majetkové pomery, mieru zavinenia, event. mieru spoluzavinenia usmrtenej osoby. Podstatné sú aj samotné okolnosti nehody, najmä neprípúťanie sa bezpečnostným pásom, kedy zo strany zomrelej došlo k porušeniu základnej a v zásade jedinej povinnosti, ktorú ako spolujazdec vo vozidle mala, preto považujú súdom uznanú spoluúčasť 10 % za neprimeranú okolnostiam. Domnieva sa preto, že rozsudok súdu prvej inštancie trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, ako dôležitým predpokladom jeho preskúmateľnosti, poukazujúc aj na rozhodujúcu prax vyšších súdnych autorít (citované rozhodnutia ÚS SR a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 171/2005). Žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť, žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %; alternatívne rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Žalobcovia vo vyjadrení k podanému odvolaniu žalovaného žiadali rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I až V potvrdiť, keď rozhodnutie súdu prvej inštancie považujú v napadnutých

výrokoch za vecne správne, odôvodnené, vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu.

7. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov poukázal na skutočnosť, že nie je subjektom, ktorý priamo zasiahol do práv žalobcov, legislatíva výšku náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných obete dopravnej nehody explicitne nerieši, ponecháva ju výlučne na voľnej úvahe všeobecných súdov. V konaní mal súd skúmať všetky zásadné kritéria, od ktorých následne závisí výška samotnej priznanej nemajetkovej ujmy. V konaní bolo povinnosťou žalobcov preukazovať a zdôvodňovať konkrétnu uplatnenú sumu. V slovenskej rozhodovacej praxi súdy opakovane odkazujú na kritéria, ktoré by súd mal pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť, a to tak vo vzťahu k poškodenému, ako aj zodpovednej osobe. V tejto súvislosti dal do pozornosti rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. 1US2844/14. Krátenie náhrady škody o štátnu sociálnu dávku poskytnutú na základe zákona č. 238/1998 Z. z. považuje za správne.

8. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedli, že náhrada nemajetkovej ujmy priznaná súdom prvej inštancie je neprimerane nízka a nezohľadňuje intenzitu zásahu do ich osobnostných práv, spôsobených náhlou a neočakávanou smrťou dcéry a sestry.

9. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedol, že žalobcovia na jednej strane sa stotožňujú so závermi súdu, a na druhej strane tie isté závery rozporujú. Krátenie náhrady škody o štátnu sociálnu dávku, poskytnutú na základe zákona č. 238/1998 Z. z. považuje za správne, keďže účel tejto dávky je rovnaký, ako náhrada škody spôsobenej žalobcom zo strany vodiča. Opätovne poukazuje na závery uvedené v náleze ÚS ČR sp. zn. IUS2844/14.

10. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podali včas (§ 362 ods. 1 CSP) strany sporu, v neprospech ktorých bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v intenciách § 379 a § 380 CSP, ktorý v napadnutých výrokoch I až VI odvolaním žalobcov a žalovaného podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil; rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VII o trovách konania podľa § 388 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP zmenil a žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

11. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania tak odvolatelia, ako aj v následných písomných vyjadreniach žalobcov a žalovaného, konštatuje, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyvodil a vyhodnotil v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP. Rozhodnutie prvostupňového súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanovisko procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil, a to aj s odkazom na príslušnú judikatúru.

12. Vyslovené skutkové a právne závery vo vzťahu k posúdeniu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v bode 25. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj vyhodnotenie skutkových zistení vo vzťahu posúdenia predpokladov nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, spoluzavinenia poškodenej - v bodoch 26 - 30 a 35 odôvodnenia, výšky priznania náhrady nemajetkovej ujmy v bodoch 21. až 30. odôvodnenia rozsudku, odvolací súd považoval za konzistentné a v súlade s rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít.

13. Na zdôraznenie správnosti vyslovených záverov súdu prvej inštancie o vecnej pasívnej legitímácii žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd poukazuje na vydaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 05. decembra 2018 sp. zn. II.ÚS 695/2017-45 práve v predmetnej prejednávanej veci, v ktorom sa ústavný súd zaoberal právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z. z., pričom dospel k záveru, že aplikácia práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu contra legem. Výklad pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. nesmie byť totiž popretím ústavného princípu,

podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Ústavný súd ďalej konštatoval, že prísne formalistické odlíšenie „nemateriálnej ujmy“ spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby od škody v materiálnom zmysle podporené prípadným systematickým zaradením ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré regulujú ochranu osobnosti (na jednej strane) a náhradu škody (na druhej strane), nezodpovedá autonómnemu charakteru zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako to zdôraznil aj Rozsudok. Je potrebné dodať, že v obdobnej právnej veci aj najvyšším súdom prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustálenia právneho názoru najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Tento názor najvyššieho súdu predstavuje judikatúrny smer, síce formálne nezáväzný, avšak nie bez normatívneho významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov (keď aj Ústavný súd Slovenskej republiky už riešil otázku ústavnoprávnych aspektov právnych úvah senátov najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené (aj) v judikáte R 61/2018). Ústavný súd na tomto základe uzavrel, že pokiaľ súdy dospeli k názoru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., čo bolo pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore rozhodujúce, nejde o právny názor ústavne neudržateľný (obdobne III.ÚS 666/2016, III.ÚS 610/2017, II.ÚS 847/2017, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 174/2017).

14. Odvolací súd sa ďalej zaoberal odvolacou argumentáciou žalobcov a žalovaného, týkajúcou sa výšky priznanej nemajetkovej ujmy žalobcom, pričom dospel k záveru o jej dôvodnosti. I keď jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka (život, zdravie, súkromie, rodinný život a podobne) sú hodnoty, ktoré v podstate je nemožné vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do týchto práv. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť, a to spôsobom, ktorý uvádza zákon - vždy s prihliadnutím na individuálne okolnosti charakterizujúce závažnosť vzniknutej ujmy na jedinečnú povahu okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výšku peňažného zadosťučinenia titulom vzniknutej nemajetkovej ujmy určuje súd na základe voľnej úvahy, pri ktorej za rozhodujúce hmotné právo považuje intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých dotknutým osobám (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka - závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo). Úvaha súdu sa pritom musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská a uplatnenie voľnej úvahy a nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akékoľvek kontrole (napríklad rozhodnutie NS SR vo veciach sp. zn. 3Cdo 18/2016, sp. zn. 7Cdo 180/2012, 7Cdo 215/2020 a iné).

15. V danom prípade žalobcovia opodstatnenosť žaloby vyvodzovali zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobného práva na súkromie, ktoré zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Závažnosť nemajetkovej ujmy sa v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu, keďže je jednoznačné, že smrťou blízkej osoby dôjde k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodiny a vôbec interpersonálnych vzťahov, keď takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný. Základom úvahy súdu o výške nemajetkovej ujmy je zistenie takých skutočností, ktoré súdu umožnia založiť úvahu na určitom kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu. Súd je povinný vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné hľadiská, ktorými sú predovšetkým zistená závažnosť nejatkovej ujmy a zistené okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

16. Preskúmaním predmetnej veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal v tomto smere dostatočné dokazovanie a vyvodil správne skutkové a právne závery, pokiaľ žalobcom v rade 1/ a 2/ ako rodičom obeť dopravnej nehody priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12 500 Eur a žalobcom v rade 3/ a 4/ ako súrodencom alebo jej A. D. vo výške 4 000 Eur, resp. 5 000 Eur, vychádzajúc najmä z výsluchu žalobcov na pojednávaní konanom dňa 15. marca 2022, ktoré následne v bodoch 31. až 33. vyhodnotil spôsobom uvedeným v § 191 ods. 1 CSP zohľadniac predovšetkým, že v prípade usmrtenej A. D., nar. X.X.XXXX jednalo sa o dieťa vo veku 15 rokov, ktoré bolo veľmi aktívne v školskom prostredí, ako aj v oblasti spoločenského života (v obci), prinášalo žalobcom v rade 1/, 2/ ako rodičom veľkú radosť a medzi ňou a rodičmi a súrodencami existovali pevné rodinné vzťahy. U žalobkyne v rade 1/ ako rodiča osobitne zasiahla smrť milovaného dieťaťa spôsobom, že táto nielen po nehode, ale

aj v súčasnej dobe sa podrobuje psychologickému ambulantnému liečeniu. Odvolacie námietky žalovaného, že súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal s predpokladmi na priznanie nemajetkovej ujmy, pokiaľ sa jedná o intenzitu vzťahov žalobcov so zomrelou, odvolací súd nepovažoval za dôvodné, keďže súd prvej inštancie v naznačenom smere vykonal rozsiahle dokazovanie, pričom skutkové zistenia zodpovedajú záveru súdu prvej inštancie o priznaní nemajetkovej ujmy v rozsahu, ktoré vyhodnotil v súlade s podmienkami § 220 ods. 2 CSP. Tieto závery odvolací súd považuje za konzistentné, priznaná suma je plne v súlade s rozhodovacou činnosťou vyšších súdnych autorít (napríklad v rozhodnutiach NS SR sp. zn. 2Cdo 19/2010, sp. zn. 2Cdo 164/2011, sp. zn. 7Cdo 73/2021, sp. zn. 4Cdo 219/2021 a ďalšie), ale aj odvolacích senátov Krajského súdu v Žiline (napríklad sp. zn. 8Co/264/2013, sp. zn. 7Co/578/2014, sp. zn. 6Co/184/2019). Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II až VI odvolaním žalobcov a žalovaného, ako správny potvrdil.

17. Za nedôvodné považoval odvolací súd odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku I, že z jeho strany došlo dôvodne ku kráteniu náhrady škody o štátnu sociálnu dávku, poskytnutú na základe zákona č. 238/1998 Z. z. o sumu 79,67 Eur, ktorá sa stala predmetom žaloby, vychádzajúc zo skutkových okolností uvádzaných v bode 10 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré medzi účastníkmi neboli sporné.

18. Podľa § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri usmrtení sa uhrádzajú aj primerané náklady spojené s pohrebom, pokiaľ neboli uhradené pohrebným poskytnutým podľa predpisov o nemocenskom poistení.

19. Z výkladu vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že primerané náklady s pohrebom sa vyplatia oprávnenej osobe, ak neboli vyplatené podľa predpisov o nemocenskom poistení. V minulosti bolo týmto predpisom Nariadenie Vlády č. 233/88 Zb., ktorý bol zrušený, a ktorý bol nahradený zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (§ 101). Znamená to, že žalobcom v rade 1/ a 2/ by nevznikol nárok na zaplatenie „primeraných nákladov spojených s pohrebom“ za situácie, že tieto boli vyplatené podľa predpisov - zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. V danom prípade, pokiaľ žalobcom v rade 1/ a 2/ bolo vyplatené pohrebné na základe podmienok zákona č. 238/1998 Z. z. (§ 1 ods. 2), jedná sa o „štátnu sociálnu dávku“, ktorú v zmysle § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemožno považovať „za úhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom“ a ich vyplatenie v zmysle predpisov, o nemocenskom (sociálnom) poistení“. V prípade, že zo strany žalovaného došlo ku kráteniu poistného plnenia vo výške vyplateného pohrebného v sume 79,67 Eur, je žalobcami v rade 1/, 2/ uplatnený nárok na zaplatenie uvedenej sumy dôvodný, keďže takýto postup žalovaného nezodpovedá podmienkam uvedeným v § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka, správne súd prvej inštancie žalobe na zaplatenie žalovanej sumy s príslušným úrokom z omeškania vo výroku I vyhovel. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I ako správny potvrdil.

20. Za dôvodné považoval odvolací súd odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania, o ktorých rozhodol podľa pomeru úspechu strán v spore (v bode 36 odôvodnenia nesprávne uviedol ustanovenie § 255 ods. 1 CSP) a priznal úspešnejším žalobcom nárok na náhradu trov v rozsahu 37 %. Aj keď Civilný sporový poriadok na rozdiel od už zrušeného Občianskeho súdneho poriadku nemá ustanovenie obdobné § 142 ods. 3 OSP („aj keď má účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti, alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku, alebo od úvahy súdu“), za súčasného zákonného stavu je možné použiť analógiu v zmysle čl. 4 CSP a v súvislosti s nárokom na náhradu trov konania postupovať podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a priznať úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobcu totiž nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu, ktorý závisí od znaleckej činnosti alebo od úvahy súdu. Aj v danom prípade, pokiaľ nebolo v plnej miere vyhovené žalobcom na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy - uplatnenej žalobcami v rade 1/ a 2/ vo výške 36 000 Eur a žalobcami v rade 3/ a 4/ vo výške 18 000 Eur - priznanie nemajetkovej ujmy vo výške, ako bolo súdom prvej inštancie rozhodnuté vo výrokoch II až V znamená, že výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, zistenej na základe výsledkov vykonaného dokazovania a žalobcami uplatnenú náhradu na zaplatenie nemajetkovej ujmy na základe podanej žaloby odvolací súd nepovažoval za neprimeranú. Vychádzajúc z uvedeného preto odvolací súd s použitím analógie čl. 4 CSP dospel k záveru, že je dôvodné žalobcom priznať nárok na náhradu trov konania v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP v plnom rozsahu, keď žalobcovia v rade 1/ a 2/ boli úspešní aj v uplatnenom nároku na zaplatenie sumy 79,67 Eur s príslušenstvom. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej

inštancie v napadnutom výroku VII podľa § 388 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP zmenil a priznal žalobcom nárok na náhradu trov prvostupňového konania v plnom rozsahu.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
 - b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
 - c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
 - d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
 - f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.
- (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)